

גיליון מס'

27

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

2011 ניסן תשע"א יוני The Law and its Decisor: Rabbinical Court Decisions in Family Matters

רכוש

נזיקין

עילות גרושין

צווי הגבלה

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
THE RUTH AND EMANUEL RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT OF THE STATUS OF WOMEN
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

יד לאישה

סיוע לנשים עונות ומסורבות גט

ממוסדות אור תורה סטון

The Monica Dennis Goldberg
Legal Aid Center and Hotline

פרסום זה התאפשר הודות לתרומתם הנדיבה של עו"ד רומי תיגר (QC) ורעייתו אסתר מלונדון, אנגליה
This publication was made possible through the generous support of Mr. **Romie Tager**, QC, and his wife **Esther**, London, England

תוכן העניינים

- רכוש _____ 3
- תביעות נזיקין _____ 5
- עילות גירושין _____ 8
- צווי הגבלה _____ 10

דבר המערכת

שני פסקי דין בגיליון זה (1, 4) מייצגים את המגמה ההולכת וגוברת בבתי הדין להסתמך על שיטתו הבעייתית של מהרשד"ם, ולפיה, כלשונו של פס"ד מס' 4: באם האשה מסרבת לתנאיו של הבעל הרי "אף אם הבעל היה חייב בגט או אפילו היה כפוי לגט, אין אפשרות בפועל לחייבו בגט או לכופו לגט, היות ואין אנו רואים את הבעל כמסרב לתת גט או כמעגן את האשה וכתוצאה מכך יש לדחות את תביעת האשה". לכך מצטרף טיעון נוסף בפסה"ד הראשון. דייני ביה"ד הגדול מעלים אפשרות לטובת הבעל, שהתנהגותו הבעייתית מתוארת על ידם בפסה"ד, ולפיה הוא יכול לעכב את הגט בכדי לזכות לבעלות בנכס שזכויותיו בו מוטלות בסימן שאלה כבד, ושככל הנראה אינן מגיעות לו על פי חוק. הנימוק לכך הוא כי "היות שאין לו דרך להבטיח משפטית את מימוש הזכויות אלא לפני הגט, הרי יש כאן גם בחינה של עביד איניש דינה לנפשיה", כלומר 'עושה אדם דין לעצמו'. יש לומר שאין מדובר במקרה נדיר במיוחד של שימוש בכלל זה בסכסוכי גירושין. דברים דומים ראינו, למשל, גם בפס"ד מס' 7 בגיליון 1 ובפס"ד 5 בגיליון 7 של הדין והדיין. עוד מעניין להשוות בין שני פסקי הדין הראשונים המתפרסמים בגיליון זה.

פס"ד מס' 4 בגיליון הנוכחי מלמד גם הוא על תופעה מעניינת. למרות שבית הדין (כמו מרבית פסקי הדין בנושא זה) מזכיר את האיסור הגורף של בית הדין הגדול על סידור גיטין במקום בו הוגשה תביעת נזיקין (ראו הדין והדיין 19, פס"ד 6), הוא מוכן בכל זאת לסדר הגט למרות שתביעת הנזיקין שרירה וקיימת. זאת לאחר שהוא מוודא עם הבעל "שאינו קשר בין תביעת הנזיקין לרצון הבעל להתגרש ולא תביעת הנזיקין היא זאת שמביאה את הבעל להסכמה להתגרש ואדרבא אם לא הייתה כלל תביעת הנזיקין, הצדדים היו כבר גרושים". דומה שבית הדין מסתמך כאן על גישה הלכתית כדוגמת זו של החזון איש ולפיה אם ברור שהגט ניתן מרצון, הרי גם במקום בו יש כפייה הגט כשר. דומה שלנקודה זו יש חשיבות רבה במקום בו ברור שרצונם של הגברים בגירושין לא נבע מתביעת הנזיקין.

קריאה מועילה,
ד"ר עמיחי רדזינר
עורך ראשי

תיקון טעות והתנצלות:
בפסה"ד מס' 4 שפורסם בגיליון הקודם נפלה טעות. בבית הדין הרבני ייצגה את האשה טו"ר רבקה לוביץ ממרכז צדק לנשים. מערכת הדין והדיין מתנצלת על הטעות.

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 27 סיון תשע"א, יוני 2011

מערכת הדין והדיין

יו"ר המערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן וייס

עורך ראשי: ד"ר עמיחי רדזינר

עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני

חברי המערכת: עו"ד עדי שניט, עו"ד עדי רז,

עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם

מנהלת ומפיקה: עו"ד עטרה קניגסברג

סגנית עורך: אילאיל קומיי-דרור

עיצוב וביצוע גראפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499
E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il
www.lawf.biu.ac.il/rackmancenter

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא:

תקציר:

פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

- לכו"ע - לכולי עלמא
- לפי"ז - לפי זה
- עו"ס - עובד/ת
- סוציאלי/ת
- פו"ר - פריה ורביה
- פרש"י - פירוש רש"י
- צ"ב - צאן ברזל
- שאל"כ - שאם לא כן
- שכ"ו - שאר כסות ועונה
- שלו"ב - שלום בית
- חוק"ק - חופה וקידושין
- בזה"ז - בזמן הזה
- בע"כ - בעל כורחו/ה
- ג"פ - גט פיטורין
- דמו"י - דת משה וישראל
- דר"ת - דרבינו תם
- זמ"ז - זה מזו
- חדר"ג - חרם דרבינו גרשום
- טו"ר - טוען/ת רבני/ת
- טו"מ - טענות ומענות
- כ"ש - כל שכך

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי

©

כל הזכויות שמורות
ISSN 1565-4176

7/10

1. הוראה לחלוקת רכוש שאינו שייך לבני הזוג המחזיקים בו; הכרה בזכותו של הבעל לעכב את מתן הגט לשם עשיית דין עצמית בתפיסת רכוש.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב אברהם שרמן - דיין, יו"ר

הרב חגי איזיר - דיין

הרב ציון בוארון - דיין

העובדות:

מדובר בערעור על שני פסקי דין של בית הדין האזורי. בראשון נקבע, בדין יחיד, כי על בני הזוג לחלק את המתחם בו הם גרים באמצעות גדר אבנים, זאת למרות שהמתחם שייך לחברת 'חלמיש' ולא לבני הזוג. בשני נקבע כי הגט אינו מותנה בחלוקת המתחם ואם הבעל לא יתן אותו מיד, ידון ביה"ד בכפייתו. האשה ערערה על פסה"ד הראשון והבעל על השני.

נפסק:

[לגבי טענת הדין היחיד]: פסה"ד נשוא הערעור הוא המשך לכמה פסקי דין קודמים שבהם ניתנו החלטות עקרוניות על חלוקת המתחם ועליהם הוגש ערעור לאחר זמנו ונדחה על הסף. נמצא כי הפס"ד בדין יחיד היה רק פס"ד של אמצעי עזר לבצוע פסקי הדין הקודמים שניתנו בשלושה דיינים. המערער נתבקש להגיב על הבקשה לחלוקה בעין ולא הגיב ולפיכך החליט ביה"ד בדבר בלא דיון ובלא תביעה... ביה"ד האזורי יוצא מנקודת מוצא שהחלטה על חלוקת המתחם בעין היא פרושה של שני פסקי הדין הקודמים ועל כן כל מה שנותר לו הוא לצוות על בניית גדר הפרדה, מיקומה טיבה וגובהה אלא שתתכן חלוקה של חלוקת זמנים שנתיים לצד א ושנתיים לצד ב או שתתכן חלוקה באופן שצד א ישאר במתחם ויקבל את הזכויות בו ויפצה את הצד השני לפי הערכה של שמאי או של ב"ד. וא"כ אין הכרח שפסקי הדין הראשונים מורים על חלוקה בעין. א"כ יוצא שהפס"ד נשוא הערעור הוא החלטה חדשה שחייבה

דיון בהרכב מלא. בנוסף לזה חלוקה בעין צריכה להתחשב בשווי והערך של שני החלקים המופרדים ובמקרה שאין אזור בשווי יש לאזן ע"י תשלום וכל זה לא נעשה ע"י ביה"ד.

בידי האשה ערער גם על סמכות ביה"ד לחייב הקמת גדר כיון שהשטח אינו של הצדדים כאמור. מתוך זה הגיע בעקיפין גם לערער על פסקי הדין החלוטים (שלא הצליח לערער עליהם) כיון שביה"ד אינו יכול להורות על כך שלשני הצדדים יש את הזכויות במתחם בשוה כאשר לשניהם אין כל זכות חוקית ומשפטית.

בדיון התברר שלשני הצדדים יש מעמד של "מחזיקים" כך הם נקראים במסמכי העיריה שבהם הם נתבעים לשלם ארנונה. הם מקבלים מים וחשמל והעיריה וחברת החשמל מציגות את שמם כמקבלי השרות במסמכיהם. ידוע כי חברת חלמיש עצמה מעוניינת בפינוי תושבים "מחזיקים" אבל מוכנה לתת להם דירות חלופיות. וזה בתמורה לדירות והשטחים המוחזקים על ידם. כאשר ביה"ד החליט שלצדדים יש הזכויות במתחם הוא התכוון לזכויות הקיימות ולא להקנות להם זכויות חדשות. כוונת ביה"ד היתה לזכויות שיש להם אם כ"מחזיקים" או מסוג אחר בלי לברר את מהות הזכויות. ביה"ד קבע שמה שיש להם שייך לשניהם בשוה.

לאור הנ"ל מתקבל הערעור של האשה, ופסה"ד מיום י"ז בכסלו תשס"ו 18.12.05 מבוטל בזאת. התיק מוחזר לדיון מחדש בנושא אופן החלוקה של המתחם... פסקי הדין הקודמים על שוויון הזכויות ועק"ר הדין החלוקה הם חלוטים. והזכויות שהם זכויות של מחזיקים נקבעו כאמור ע"י ביה"ד האזורי בפסקי הדין הנ"ל. נותר לדון רק באופן החלוקה של המתחם ובהרכב מלא. הפס"ד נשוא הערעור מיום י"ז בכ" סלו תשס"ו 18.12.05.

הערעור השני הוא של הבעל על פסה"ד מיום ב' בתמוז תשס"ו 28.6.06. עיקרו של הערעור הוא שבפסק הדין שבו מפרידים בין חיוב הגט לבין הסדרת החלוקה של המתחם גורמים לבעל נזק בלתי הפיך מאחר שהבעל הורחק מהמתחם (מתוך חשש של המשטרה לאלמות). אין לו כיום בפועל שום אחיזה במתחם. אם יתן את הגט מיד הוא לא יוכל לממש את זכויותיו בגלל המעמד המשפטי המיוחד של זכויותיו. יתכן שלא יוכל להעזר בגורמים שפוטניים כגון הוצל"פ בשטח שהזכויות בו נקבעו ע"י תפיסה ובעצם יועבר הליך השפוטני המתנהל כיום להליך של "כל דאלים גבר". התרשמו כי נעשו כאן ע"י משפחת האשה נסיונות מרובים לנשל את הבעל מתוך הרגשה שכיון שהתפיסה

הראשונה היתה ע"י סבתה של האשה הרי זכות התפיסה מגיעה למשפחתה בלבד למרות שבזמן חיי הנשואין של הזוג הנדון היו הם המחזיקים בפועל של המתחם.

העיכוב במתן הגט במקרה דנן הוא הצורך האמיתי של הבעל כי לאחר שבי"ד פסק שיש לו זכויות שוות א"כ היות שאין לו דרך להבטיח משפטית את מימוש הזכויות אלא לפני הגט הרי יש כאן גם בחינה של עביד אינשי דינה לנפשיה וגם מצד שהמגרש יכול להתנות תנאים לקבלת זכויותיו עובר לגט עפ"י המהרשד"ם.

אמנם מאידך קשה מאוד לעכב מתן גט בנתונים שביה"ד האזורי מציין בפס"ד, ויש לעיין במקום חשש איסור חמור של צד א' באם יש להתחשב בזכויות ממון של צד ב' כי הן מכוח העביד אינשי או מצד גרדי תנאים כנ"ל. ונראה שיכול צד ב' לומר שאינו חייב לותר על זכויות שלו במקום שצד א' יכול למנוע עצמו מאותם איסורים חמורים.

ראוי לציין כי הבעל שינה את טעמו וטענותיו פעמיים. תחילה תבע גרושין בעילה של בגידה ואח"כ היתה גם אלימות קשה מצד המשפחה. לבסוף כאשר האשה תבעה גרושין שינה את טעמו ותבע שלו"ב. ביה"ד האזורי קבע כי תביעת שלום הבית היא תביעת סרק והיא צעד טקטי להשגת מבוקשו בשנים הקודמות והיא בצוע החלוקה. בפנינו חזר הבעל על טענתו הקודמת ואכן מאשר כי עיקר בקשתו לשלו"ב היא מתוך דאגה שלא ינושל מן השטח המוחזק. לפי הנראה לנו זו טענתו האמיתית ויש בה ממש. לאור האמור, נראה לביה"ד כי על ביה"ד האזורי להורות על בטחונות כספיים או ערבויות מתאימות להבטחת החלוקה כפי שיחליט ביה"ד האזורי בעניני הרכוש. באם ינתנו ערבויות או בטחונות שיניחו את דעת ביה"ד יוכל ביה"ד לקבוע את מועד הגט ועד שינתנו הערבויות או הבטחונות יעוכב החיוב שבפס"ד מיום ב' בתמוז תשס"ו.

הרב בוארון (דעת המיעוט):

אני מסכים לאמור בפס"ד דלעיל ביחס לב' הערעורים, אך איני מסכים לסיוס פסה"ד הדורש להורות על בטחונות כספיים או ערבויות להבטחת החלוקה. איני מבין זאת, המדובר בזכויות אשר אמורות להתקבל מצד ג', ומביה"ד יש קביעות מפורשות אודות זכויות הבעל בענין "החזקה" ברכוש (וכן קביעה כזאת גם מצד בימ"ש) ומה צורך לדרוש מהאשה ערבויות ובטחונות. אי לכך לדעתי את הערעור מצד הבעל יש לדחות לחלוטין, וביה"ד האזורי ימשיך בהליכים המקובלים בחיוב הגט.

פסק דין זה מתאים גם למדור עילות גירושין. פסק הדין דן גם בנושאים תנאים למתן הגט וסדרי דין.

2. זכות אשה בדירה מוגנת; חיוב אשה בהשתתפות בעלות החוקרים הפרטיים שעקבו אחריה.

בית הדין הרבני האזורי רחובות:

הרב נחום שמואל גורטלר - אב"ד
הרב אברהם שמן - דיין
הרב יהודה שחור - דיין

העובדות:

הבעל הגיש תביעת גירושין, בעילת בגידת האשה, אליה כרך ענייני רכוש ומזונות אשה. בני הזוג התגוררו יחד בדירת עמידר בדיירות מוגנת למעלה מ-22 שנים. הבעל טען כי הזכויות בדירה שייכות לו בלבד, מאחר ומדובר בדירה שהוריו רכשו מעמידר בשנת 1949 בדיירות מוגנת. לאחר שאביו נפטר, עברו זכויותיו בדירה כדייר מוגן לאמו של הבעל כדיירת נגזרת. לאחר פטירת האם עברו הזכויות לבעל כדייר מוגן. לטענת הבעל, אומנם היו ניסיונות שלא צלחו לרכישת הדירה מעמידר, בהם היתה רשומה גם האשה, אך כאמור העניין לא יצא לפועל וממילא, אם היו רוכשים את הדירה, היא היתה נרשמת ע"ש הבעל בלבד, כדי לקבל את ההנחה מעמידר כדייר מוגן.

האשה טענה מנגד, כי היא מתגוררת בדירה שנים רבות, הזכויות בדירה עברו מהורי הבעל לצדדים ואף לילדיהם יש זכות מגורים בבית. בנוסף, החלו הליכים לרכישת הדירה מעמידר ע"ש שני הצדדים, היא ראתה בדירה כדירתה לכל דבר ועניין ואף השקיעה כספים רבים בשיפוץ הדירה. לדבריה, גם בתביעת הגירושין הגדיר הבעל את הדירה כבית הצדדים.

פסק:

ביה"ד סבר כי הצדק עם הבעל. לפי הנתונים שהונחו בפני ביה"ד, לרבות מסמכים מעמידר, הזכויות בדירה היו של הורי הבעל ולאחר פטירתם - הדירה נרשמה ע"ש הבעל כדייר מוגן וזאת עוד לפני נישואי הצדדים. גם כיום - האשה רשומה בעמידר כבת זוג של הדייר המוגן, המתגוררת עימו. ביה"ד קבע כי האשה לא זכאית לאיזון משאבים בגין הזכויות

בדירה, מאחר והבעל התגורר בדירה שנים לפני שהכיר את האשה ואף הזכויות בה הועברו על שמו לפני נישואיו לאשה. יחד עם זאת, קבע ביה"ד כי על הבעל לשלם לאשה בגין חלקה בשיפוץ הדירה. עוד יצוין, כי ביה"ד חייב את האשה בהשתתפות חלקית (30,000 ש"ח) בעלות חוקרים פרטיים ששכר הבעל כנגדה, לאחר שהכחישה את טענת הבגידה, והגדיר זאת כ"הוצאות משפט".

תיק מספר 183694/1
ניתן ביום יב בטבת תש"ע (29.12.09)
הופיעו: עו"ד צילה טמיר (לאשה)
עו"ד ציון סמוכה ועו"ד עדי סמוכה (לאיש)

3. תביעת אשה לחייב את הבעל בגט ובזיתור על חלקו בדירתה שניתן לו במתנה בשל מקח טעות.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב יעקב אליעזרוב - אב"ד
הרב ח.י. רבינוביץ - דיין
הרב מסעוד אלחדד - דיין

פסק:

בפנינו תביעת האישה לחייב את הבעל בגט. לדבריה, הבעל סובל מבעיות נפשיות אשר היו לו עוד מלפני הנישואין והיה מטופל אצל פסיכולוגים והוא סבל מדיכאון, והדיכאון חזר והופיע אצלו גם במהלך הנישואין והזקק לטיפולים פסיכיאטרים והוא טופל אצל דר'... , ולדברי האישה היו 28 פגישות המעידים על בעיה רצינית ממנה סבל הבעל. כמו כן, לדבריה, יש כמה אחים במשפחה שהם חולים בבעיות נפש, ולפיכך, לדבריה, כל הנישואין הם מקח טעות.

לדברי האישה, היא לא היתה מודעת לבעיות שלו. הבעל הסתיר זאת ממנה ורק בשנה האחרונה היא עלתה על מכלול הבעיות שממנה סובל בעלה, ולדבריה עקב מצבו הנפשי היו בעיות קשות גם בתחום חיי האישיות כאשר הבעל נאלץ לקבל כדורים שיוכל לתפקד. לטענות האישה, היא ידעה כי הוא לוקח כדורים, אבל היא חשבה שזו בעיה חולפת, אך לצערה היא ראתה שיש לו מחלה שחוזרת ובאה וגם את הכדורים אמרה שנודע לה בשנת 2000 לא ידעתי את העובדות עד גייליתי את היומן שלו ושם התברר לי שיש לו מחלה ממושכת ובעיות נפשיות. כבר שנתיים לאחר הנישואין, כשאך ראתה שאינו בריא, רצתה את הגירושין ורק כל מיני יועצים ביקשו ממנה להמשיך. היא כתבה מכתבים גם להרב אליהו זצ"ל על הסבל

שהיא עוברת. כמו כן, הבעל לא טרח לפרנס את המשפחה, וכל עול הפרנסה נפל על האישה, כאשר הבעל אינו עוזר בבית וכל כולו היה עסוק עם עצמו, היה ישן שעות רבות, כמו כן, הבעל היה עוזב את הבית לתקופות כאשר היה צריך פסק זמן לטפל עם עצמו.

הבעל מצידו מכחיש חלק מהדברים. הוא מודה שטופל אצל פסיכיאטר וכן אצל פסיכולוגים והוא אכן סבל מבעיות נפשיות, אך הוא תפקד. וכמו כן, הטיפולים היו קצרים. נכון שלקח כדורים אך זאת לזמנים קצובים ואח"כ הוא תפקד כרגיל. וכמו כן, שלקח כדור לחוסר אונות (חסר כח גברא), אך זה נלקח, לדבריו, רק להרגיע את האישה, אך לעצם הגירושין אין לו התנגדות ואף הוא מעוניין להתגרש כאשר יש לו טענות גם נגד האישה. לאור האמור, ביה"ד פוסק כי על הצדדים להתגרש, ויפה שעה אחת קודם. הנושא שלפנינו הוא בעיקר נושא הרכוש, כאשר ישנה דירה הרשומה ע"ש שני בני הזוג והכספים רובם ככולם ניתנו ע"י הורי האישה. לדברי האישה, היא לא היתה מודעת על מצבו הנפשי של הבעל, ואילו ידעה לא היתה מסכימה לרשום מחצית הדירה על שמו וזו מתנה בטעות. מה עוד שנאלצה לרשום גם את שמו כדי לאפשר לה לקבל משכנתא ששולם כל הזמן על ידה, ולפיכך יש להעביר את הדירה לבעלותה, מה עוד שהיא מטופלת עם 5 ילדים קטנים.

לדברי הבעל, אין כאן מקח טעות, מכיוון שהאישה ידעה כבר שסבל מדיכאון ולמרות זאת היא רשמה מחצית על שמו. זו מתנה סופית ולפיכך מחצית הדירה שייכת לבעל בהתאם לרישום.

לאחר העיון נראה לביה"ד, כי אכן נראה שהאישה לא היתה מודעת למחלתו של הבעל שחוזרת ובאה, וקרוב לוודאי לומר שבאופן זה לא נתנה לו מתנה. מה עוד שיש פוסקים שאם נאלצים לרשום את שם בן הזוג רק כדי לקבל משכנתא, אין בכך אישור על רצון לתת מתנה והובא בכמה פסקי דין בפדר"ם.

לאור האמור, ביה"ד מוצא לנכון להטיל פשרה בנושא, וקובע כי האישה תמשיך לגור בדירה עד הגיע אחרון הילדים לגיל 20, ואז הדירה תימכר, כאשר שני שליש מהדירה יהיו לאישה ושליש לבעל. וכי מובן שחלקו במשכנתא שמשולם ע"י האישה יקוזז מחלקו של הבעל בדירה, אלא אם כן, הבעל ישלם מחצית המשכ" נתא כל חודש, כאשר יש לקחת בחשבון שהאב חייב גם במדור לילדיו. פס"ד זה ניתן ברו"ד. לדעת המיעוט לאחר שיגיי

אחרון הילדים לגיל 20 הדירה תחולק חצי חצי, כמובן בניכוי תשלומי המשכנתא או שהבעל ישלם מחצית המשכנתא.

בקשר לזכויות הסוציאליות, מכיוון שהכספים הם מעבודת האישה, היא זאת שפרנסה את הבית וגם את בעלה, וידוע מחלוקת הפוסקים אם כה"ג יש לו זכויות במעשה ידיה, מחלוקת המהרי"ט ומשנה למלך והאריך בזה בספר משנת יוסף להגאון ר' יוסף כהן זצ"ל, ולפיכך, אי אפשר להוציא ממנה כאשר היא מוחזקת בכך שסכומים אלו רשומים על שמה. כנגד מכוון ... הרשום ע"ש הבעל, למרות שהאישה השקיעה הרבה כספים במכון אך לא ניתן להוציא זאת מיד הבעל, וכל הזכויות ישארו לבעל במכון ... וכן כל החסכוניות וקרנות וזכויות שע"ש הבעל ישארו לזכותו בלבד. יש לציין, מכיוון ששני הצדדים רוצים בגירושין יש לזרז את הגט והצדדים יתגרשו בהתאם לפסה"ד.

תיק מספר 748674/1. ניתן ביום א' בכסלו התשע"א (8.11.2010)
עו"ד גיתית נחליאלי (לאשה)
עו"ד שלומית ביר (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדור עילות גירושין.

למדור זה ראו גם פסק דין 5

תביעות נזיקין

4. נכונות ביה"ד לסידור גט למרות קיומה של תביעת נזיקין; יכולת ההתנאה של בעל כזה את מתן הגט בקבלת רכוש.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב נחום פרובר - אב"ד

הרב יוסף גולדברג (בדיון הראשון) /

הרב בנימין אטיאס

(מהדיון השני) - דיין

הרב שלום ביבי / הרב יצחק הדאיה

(בדיון האחרון) - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב יונה מצגר - דיין, יו"ר

הרב אברהם שרמן - דיין

הרב ישראל יפרח - דיין

העובדות:

מדובר בתיק שנמשך למעלה משלוש שנים ועל פני כמה דיונים, שלא כולם יובאו כאן. האשה הגישה תביעת גירושין לאחר פירוד של שלוש שנים, בין היתר עקב צו הרחקה של הבעל. האשה טענה לאלמיות וכן לכך שלבעלה יש קשר רומנטי עם גבר. הבעל הסכים להתגרש בתנאי שהאשה תגיע עמו להסכם בדבר חלוקת הדירה, זאת למרות שדיון בנושא הדירה מתקיים במקביל בבית המשפט.

פס"ד ראשון:

אכן אין גט קלף מיקוח ואין לדרוש תמורת גט דברים שלא מגיעים ע"פ דין. אולם, כל עוד הבעל תובע דברים המגיעים לו ע"פ דין, אין לחייבו בגט, אם מוכן לתת את הגט באופן מידי, אלא שמבקש ביטחון שיקבל את המגיע לו. במקרה שלפנינו, הדירה רשומה ע"ש שני הצדדים, הבעל מוכן לתת גט באופן מידי, באם תתקבל אחת ההצעות שהציע, כשלטענתו, זה יבטיח שיקבל את המגיע לו. לדעתנו, הצעות הבעל נראות סבירות, ועל כן, גם אם הבעל היה חייב בגט [אין בשלב זה הכרעה], לא נחשב כמעגן את האשה.

פס"ד שני:

בתאריך ה' טבת תשס"ט (1.1.2009) הגישה האשה לביה"ד פעם נוספת תביעה לגירושין... "בדיון שהתקיים ביום ה' ניסן תשס"ט (30.3.2009) בנוכחות הצדדים ובאי כח האשה, חזרה האשה על תביעתה לגירושין. ב"כ האשה טענה שהבעל לפני שבועיים נישא בחו"ק ועל כן מבקשת לחייב את הבעל בגט וכן לחייב את הבעל בכתובת האשה. הבעל טען לפני ביה"ד שגם כיום מוכן לגרש את האשה באופן מידי ע"פ ההצעות המופיעות בפס"ד הנ"ל, הבעל הודה שיש לו חברה שמתגורר עמה מזה כחצי שנה, הכחיש שנשא אותה בחו"ק. ביה"ד החליט לקבוע מועד נוסף לדיון להמשך בירור תביעת האשה לגירושין. בדיון שהתקיים ביום ל' חשוון תש"ע (17.11.2009) בנוכחות הצדדים וב"כ האשה, שמע ביה"ד את הצדדים.

ב"כ האשה טענה, כי אין לערב את נושא הדירה בהליך הגירושין, היות וכל נושא הרכוש כולל נושא הדירה מתנהל בביהמ"ש לענייני משפחה שלו הסמכות בנושא הרכוש, ועל כן אל לו לבעל להתנות כל תנאים בגט הקשורים לנושא הרכוש המתנהל בביהמ"ש לע"מ, וכן ביה"ד לא צריך לקבל או לשמוע את טענות הבעל בנושא הדירה, ומכיון שלטענתו הבעל

נישא בשנית וכמו"כ הוגשה נגדו תביעה על ביגמיה יש לחייבו ואף לכופו בגט. הבעל טען פעם נוספת שאין הוא מעגן את האשה ושהוא מוכן לתת גט באופן מידי באם יובטח לו את חלקו בדירה הרשומה ע"ש שניהם..

ביה"ד מבהיר בזה כלהלן: אכן הסמכות בנושא רכוש הצדדים כולל נושא הדירה נתון לסמכות ביהמ"ש לענייני משפחה, ובודאי שביה"ד לא מתערב בהליכים המתנהלים בביהמ"ש לענייני משפחה. אולם, בפנינו עומדת תביעת האשה לחיב ואף לכופו את הבעל בגט, והמבחן של ביה"ד כשכא לחייב בפועל ואף לכפות בפועל הוא: האם הבעל אכן נחשב כמעכב את הגירושין ואזי במקום שהבעל חייב בגט יש בפועל לחייבו ובמקום שיש לכופו את הבעל בגט יש אכן בפועל לכופו וזאת כדי לא לאפשר לו לעכב את הגירושין. אבל במקום שהבעל טוען שמוכן לתת את הגט באופן מידי, אלא שמבקש להבטיח ולקבל את זכויותיו המגיעות לו, ואין לראות אותו כמעגן את האשה אלא אדרבא האשה היא זאת שמעגנת את עצמה, ועל כן גם במקום שהבעל חייב בגט וגם במקום שחל עליו דין כפיית גט, אין לחייבו בפועל ואין לכופו בפועל היות ואין לראות אותו כמסרב לתת גט... הצעות הבעל אינם באים לפגוע בסמכות ביהמ"ש, אלא אך ורק נותנים לבעל ביטחון כי יקבל את חלקו בדירה ללא עיכובים, [דהיינו: שני הצדדים יהיו במצב שווה מבחינת הדירה ולשני הצדדים יהיה רצון לסיים את ההליכים בביהמ"ש במהירות כדי שיקבלו את חלקם המגיע להם ע"פ פסיקת ביהמ"ש לענייני משפחה] ולדעת ביה"ד הצעות הבעל נראות הצעות סבירות והוגנות. כמו"כ הבעל בדיון האחרון העלה הצעה נוספת כפי שכתבנו. כל הצעות הבעל נדחו ע"י האשה וב"כ. במצב שנוצר דעתנו היא כי אף אם הבעל היה חייב בגט או אפ' היה כפוי לגט, אין אפשרות בפועל לחייבו בגט או לכופו לגט, היות ואין אנו רואים את הבעל כמסרב לתת גט או כמעגן את האשה וכתוצאה מכך יש לדחות את תביעת האשה. [וכבר כתבנו באריכות בנושא זה בנימוקים לפסה"ד בן שאול תיק מס' 1-27-043255082, וכן יעויין בחוברת כנס הדיינים - התשס"ח עמודים 109-121 בהרחבה בנושא זה].

[מטעם כל הנ"ל אין ביה"ד דן לגופו של ענין האם הבעל חייב בגט, היות וכפי שכתבתנו אף אם הבעל היה חייב בגט אין אפשרות בפועל לחייבו, וביה"ד לא מנהל דיונים אם הדיונים לא מביאים לכל תוצאה שהיא]. למסקנת הדברים ביה"ד פוסק כלהלן: דוחים את תביעת האשה.

פס"ד שלישי

(ערעור לבית הדין הגדול):

האשה טוענת שהבעל נשוי לאחרת שאף ילדה לו, וזו עילת גירושין מספקת. נושא הדירה נידון בבית המשפט והבעל לא יכול להתנות תנאים לגביה. אך ביה"ד האזורי הסתמך על מהרשד"ם וקבע כי אין מקום לחייב את הבעל או לכפותו כאשר תנאיו סבירים והוגנים. ב"כ המערערת הציגה את דבריהם של הרב דיכובסקי והרב דוד בס לגבי בעייתיות ההסתמכות על מהרשד"ם. הבעל הכחיש את נישואיו השניים והצהיר שהוא מתחייב כי אם ימצא ששיקר, הוא יתן את הגט ללא כל תנאים. "לאור הצהרה זו, אין אנו מוצאים שעלינו להכנס לדיון לגופו של הערעור. אנו מחזירים התיק לביה"ד האזורי והמערערת תציג בפני ביה"ד את הוכחותיה לטענתה שהוא נשוי כדמו"י לאשה שניה. ובמידה ויוכח הדבר בפני ביה"ד שאמנם הוא נשוי, ביה"ד יפסוק בתביעת האשה לחייבו בגירושין".

דיון רביעי

(מתוך הפרוטוקול):

... ביה"ד: אנחנו העברנו אתכם ישירות לביה"ד לגיטין, ע"פ מה שכתב ביה"ד הגדול שהבעל התחייב שאם התברר הנושא של הביגמיה הוא יתן גט. ב"כ הבעל: אנחנו חוזרים על הדברים, אנחנו מוכנים לתת לה גט על תנאי שתביעת הניזקין בטלה, מפי מרשי בשורה 29-30 לפרוטוקול של ביה"ד הרבני הגדול כתוב שהבעל מתחייב כך וכך הבעיה שמאז הניזקין הוגשו עוד בקשות להטלת עיקולים במסגרת תביעת הניזקין, היא כותבת שהגט לא חשוב לה. ביה"ד: אם הבנו נכון, הבעל מוכן לתת גט בתנאי שתתבטל תביעת הניזקין שלזה אתם לא מסכימים.

... ביה"ד: גם אדם הוא חייב לתת גט ומבקש דרישות לגיטימיות וצודקות זה זכותו. אשה: אבל זכותי לקבל גט, הוא נשוי לאחרת, יש פה בעיה הלכתית קשה של ביגמיה. ביה"ד: ביגמיה זה חמור גם מבחינת החוק גם מבחינת ההלכה.

... ב"כ הבעל: ביה"ד הציעה לאשה שהבעל מוכן לתת גט מה האשה עושה מגישה עיקולים 400 אלף ש"ח ביום 13.9.10 בקשה לתיקון פס"ד שם היא רוצה אנחנו לא רוצים לפרק את השיתוף זה מלמד שכל המהלכים שהיא עשתה התביעה היא רוצה לא לצאת מהבית לא לתת לו לחיות, היא עשתה מעשה כיעור בבית שלו היא חיה עם אדם אחר במשך 3 שנים, היא לא העבירה לו דמי שכירות, ברגע זה אנחנו מוכנים לתת גט רק שיהיה כתוב בפרוטוקול שהיא בכל עת ברגע שהיא מוותרת את תביעת

הניזקין התנאי בטל והיא גרושה זה תלוי בה. עכשיו אנחנו יורדים והוא יתן לה גט ותהיה החלטה שזה על תנאי הכל תלוי בה, שנית, מתוך הבקשות אנחנו לומדים שהיא לא רוצה לתת לו שקל מהדירה למרות זאת אנחנו חוזרים ואומרים אנחנו מוכנים לתת גט עוד היום בתנאי שתביעת הניזקין תמחק, התביעה על 400 אלף ש"ח יש תביעות מעבר, מה שאנחנו אומרים שאנחנו מוכנים לתת גט תביעת הניזקין תמחק ושאר התביעות נעמוד בה...אשה: יש פס"ד נגדו ונגד הרב המחתיך והוא לא עירער על הפס"ד הוא השיג עסקת טיעון כדי לא להכנס בבית הסוהר. ב"כ הבעל: עדיין צריך לנהל דיון לפני ביה"ד, ההרשעה לא מלמדת על ניהול של טקס דתי, אנחנו חוזרים היום ניתן גט והיא תבטל את תביעת הניזקין שאר התביעות אנחנו נתמודד איתן. ב"כ האשה: אנחנו מבקשים פס"ד מביה"ד ואנחנו נעירער על כך. ביה"ד לא רוצה לתת כי אנחנו נעירער על כך. ביה"ד: השאלה אם זה מספיק כדי לתת פס"ד, אנחנו טוענים שבפס"ד של ביה"ד הגדול צריך לחייב את הבעל ללא תנאים. אשה: כשביה"ד נתן את החלטתו זה היה כולל תביעת הניזקין שהבעל חייב לתת גט ללא קשר לתביעת הניזקין הבעל היה מיוצג ע"י טו"ר, ובדיון לא הכל נרשם בפרוטוקול.

ביה"ד: ביה"ד יחליט ויכול להיות שנפנה לביה"ד הרבני הגדול שיבהיר את הדברים שנאמרו....

אשה: לפני שנכנסו הבעל אמר שהוא מוכן לתת גט. ב"כ הבעל: אני שמעתי את הרב דיכובסקי. ביה"ד: זהו נושא בעייתי, יש הוראה של ביה"ד הגדול שלא לתת גט אם יש תביעת ניזקין, אנחנו כפופים להלכה. אשה: אני גם כפופה להלכה אני לא רוצה להביא ממזרים לעולם, אתם רוצים שבכח אני אביא ממזרים.... בעל: יש מצב שיש עלי תביעה של 800 אלף ש"ח ובגלל האגרה הם עשו את זה ל-400 אלף ש"ח אני רוצה לדעת אם במצב הזה אני אתן לה גט ללא תנאים אפשר לתת לה גט מבחינת ההלכה. ביה"ד נצטרך לשאול את ביה"ד הרבני הגדול. בעל: אני מוכן לתת גט, למה אני אומר את זה בגלל שאני רוצה שביהמ"ש יראה שאני רוצה לתת לה גט, ואני רוצה שיראו שגם ביה"ד לא יודע אם אני יכול לתת גט במצב זה.

ביה"ד: אתה עכשיו אומר אחרת, חד משמעית אם ביה"ד אומר לך לתת גט אז אתה תיתן, אתה טוען אני מוכן לתת אבל ביה"ד לא ירשה. ב"כ הבעל: ברגע שהוא אומר אני נותן גט ללא חשש מתביעה ממונית זה כשר. בעל: אני רוצה לגמור את זה. ביה"ד: אם ביה"ד אומר לך לרדת כעת

מהתנאים ולתת גט אתה נותן? בעל: כן, אני רוצה לגמור את זה אבל אני לוקח כאן סיכון של החיים שלי אם ח"ו התביעה שלי מתקבלת אני גמור, ואני לא עשיתי שום דבר רע הם תובעים אותי על זה שהלכתי ע"פ הצעת ביה"ד, אני ישאל במצב שלי מה ביה"ד מציע לי לעשות.

ביה"ד: ביה"ד לא נותן עצות ... ביה"ד: אם לא היה את התביעה הזאת של הניזקין האם היית מתגרש? בעל: ממוזן זה היה נגמר. ביה"ד: אם לא היתה נולדת בכלל תביעת ניזקין היית נותן גט? בעל: כן, הייתי מוכן, בלי שום בעיה, הרצון שלי היום לגמור, יש החלטה של ביהמ"ש לע"מ על כל הנושא הרכושי על הכל, הנושא הרכושי לא מעכב אותי רק מה שמפריע זה תביעת הניזקין אני רוצה לתת גט ולגמור. ביה"ד: אתה אומר לביה"ד אילולא תביעת הניזקין היית נותן את הגט, התביעה הניזקית מבלבלת אותך אבל לתת את הגט זה לא מה שהפריע לך גם על אף התביעה רצית להתגרש?

בעל: כן, בגלל תביעת הניזקין אנחנו נמצאים כאן ועדיין לא מגורשים. ביה"ד: אם השופט היה מבטל את תביעת הניזקין האם היית נותן גט חד משמעית? בעל: כן. ביה"ד: הנושא הרכושי נגמר בביהמ"ש? בעל: כן, יש החלטות ופס"ד סופיים על הכל. ביה"ד: מבחינתך מה שעיכב אותך כל השנים היום זה לא מעכב אותך? בעל: יש דבר חדש היום תביעה של 400 אלף ש"ח, אם לא היה את התביעה לא היינו נמצאים כאן היום והיינו כבר גרושים.

ביה"ד: ואם השופט היה מבטל אותה היית נותן את הגט? בעל: כן, חד משמעית.

אב בית הדין יצר קשר עם ביה"ד לגיטין ומורה לצדדים לגשת לביה"ד לגיטין ולהתגרש. הדיון הסתיים.

ביה"ד מבהיר בזה: מתוך הדברים שנאמר ע"י הבעל הוברר לנו שאין קשר בין תביעת הניזקין לרצון הבעל להתגרש ולא תביעת הניזקין היא זאת שמביאה את הבעל להסכמה להתגרש ואדרבא אם לא הייתה כלל תביעת הניזקין, הצדדים היו כבר גרושים וע"כ אין מניעה הלכתית לבצע גט פיטורין.

תיק מספר 1-21-036425809; 0364836/1

(בדיון האחרון)

ניתן בימים: באזורי י"ח תמוז תש"ע

(4.7.07); ז' כסלו תש"ע (24.11.09);

כ"ד חשון תשע"א (1.11.10)

בגדול - כ"ב אייר תש"ע (6.5.10)

הופיעו:

ט"ר רבקה לוביץ ועו"ד קטי ברדה (מרכז צדק) (לאשה),
עו"ד רות דיין (בדין הראשון),
ט"ר יגאל אלון (בגדול),
עו"ד ישעיהו קינן (בדין האחרון) (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדור עילות גירושין.

פסק הדין דן גם בנושא תנאים למתן הגט, ומאבקי סמכות.

5. קריאה של דיין לבית המשפט העליון להתערב בתופעה של תביעות נזיקין בגין סרבנות גט.

בית הדין הרבני האזורי נתניה:

הרב מיכאל עמוס - אב"ד

הרב שניאור פרדס - דיין

הרב אריאל ינאי - דיין

העובדות:

ביה"ד דחה בעבר את תביעת הגירושין של האשה והמליץ לבני הזוג להתגרש. לדעתו של בית הדין אי נכונותה של האשה להתפטר במחלוקת הרכושית היא זו שגורמת לעיכוב הגירושין. האשה הגישה תביעת נזיקין בסך 1,400,000 ש"ח והבעל פנה לבית הדין על מנת שיבהיר האם הוא סרבן גט. להלן מספר קטעים קצרים מפסק הדין.

נפסק:

הרב פרדס:

...בית הדין פונה במסגרת זו בבקשה מעור מק לב גורמי המשפט בישראל, להמנע מטיפול בתביעות הנזיקין. מטרתם הרי להטיב עם מגישי התביעה, אולם בפועל נגרם להם נזק ישיר ועגמת נפש. הליכים אלו מביאים את התיקים למבוי סתום, והם הם הגורמים לעגינות של שנים.

הרב ינאי:

... צודק חברי, כי מבחינה הלכתית התופעה החדשה יחסית של הגשת "תביעות נזיקין" בין בני זוג המצויים בהליכי גירושין טומנת בחובה בעיות הלכתיות חמורות של "גט המעושה שלא כדין" - דבר שגורר את בטלותו של הגט ולאחר מכן למזרות. לצערי, בשנים האחרונות המגמה הזו של הגשת תביעות שכאלה בערכאה האזרחית תפסה תאוצה. בית הדין הגדול התייחס לכך בשני פסקי דין שנתן בנושא (מספר 7041-21-1, ומספר 8455-64-1) ועורר בו את כל אותן בעיות הלכתיות העלולות

להיגרם בעטיין של הגשת תביעות נזיקיות מצד האישה בעילה של סירוב לתת גט. ההנחיה הברורה והחד משמעית שניתנה על ידי כבוד בית הדין הגדול לבתי הדין האזוריים הייתה - לא לסדר גט במצב שכזה עד אשר תביעת הנזיקין תימחק. וראה עוד שו"ת "שבט הלוי" חלק ה' ר"י, ושו"ת "מנחת יצחק" חלק ח' קל"ו.

יש לציין כי פתרון בדרך של מחיקת התביעה עדיין איננו פותר לחלוטין את הבעיה. מה יקרה אם האישה תמחק את תביעתה בבית המשפט, תוך שהיא מצהירה בבית הדין הרבני כי אין לה כל תביעות כלשהן כנגד הבעל - אך לאחר מתן הגט היא תגיש שוב תביעה נזיקית לפיצוי על שנות עיגון? - כאן תתעורר מחדש שאלה אחרת: והפעם שאלה הלכתית של "גט מוטעה"!

קביעתו של שופט בית במשפט לענייני משפחה בירושלים, כבוד השופט מנחם הכהן (אשר לו "זכות הראשונים" בנושא הזה) - שכתב שלדעתו אין כל חשש הלכתי של "גט מעושה", עם כל הכבוד, איננה נכונה. את פסיקתו והבהרתו של כבוד בית הדין הגדול כבר הזכרנו לעיל... לצערי, עם התפשטות תופעת תביעות הנזיקין בנושא המעמד האישי - אנו נסוגים לאותם "ימי הביניים החשוכים" של מאבקי ומלחמות הסמכויות - אך הפעם - המלחמה הזו לובשת לה צורה קשה יותר. לא במאבק טרומי על סמכות השיפוט בעניינים הכרוכים בגירושין עסקינן כאן, אלא בדבר גרוע בהרבה. מדובר כאן במאבק על סמכות הפסיקה ועל עצם קיומו ותוקפו של פסק הדין שניתן או שיינתן על ידי בית הדין בנושא הגירושין.

לצערו הרב, לא מדובר כאן במאבק גרידא אלא ב"מלחמת עולם" של ממש. מבחינה הלכתית טהורה, מדובר כאן בנושאים החמורים והמהותיים ביותר בדין אישי - כשרותו של הגט והחשש מפני ממזרות. באם התופעה הקשה הזו של הגשת תביעות נזיקין תתפשט ותתרחב ללא הצבת מחסומים ברורים - סופה מי יישרנו?

הפולמוס המשפטי הישן בנושא מאבק הסמכויות נגע אך ורק לענייניו של הכיבוד ההדדי שבין ערכאות השיפוט בנושאים הכרוכים, ותו לא. הפולמוס העכשווי בנושא תביעות הנזיקין הללו יגרום בראש ובראשונה נזק בלתי הפיך דווקא לאישה. האישה הזו שחושבת כי הישועה תבוא לה באמצעות צעד שייסייע בידה להשתחרר מבעלה, מביאה על עצמה במו ידה את ההיפך הגמור. כמו "בומרנג" שחוזר אליה וחוסם לחלוטין אפשרות של פתרון בדרך

של גירושין.

כמו אותו משל בשניים האוחזים בטלית: זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, זה מושך מכאן וזה מושך מכאן עד שאותה טלית נקרעת... כך גם הנמשל: ערכאה שיפוטית זו אוהזת בגט ורעותה אוהזת בפיצוי ובממון והאישה קרועה ביניהם, היא אולי תזכה בממון אך לא בגט. כסף במקום חירות.

מן הראוי כי כבוד בית המשפט העליון ייתן את דעתו לסוגיה זו, כפי שעשה בעבר בסוגיית הסמכויות. נראה כי מן הראוי, שהדבר ייעשה בעצה אחת עם כבוד בית הדין הגדול, מאחר ומדובר בסוגיה שביסודה היא סוגיה הלכתית טהורה.

הרב עמוס:

בעניין תביעות הנזיקין המוגשות מחוץ לכותלי ביה"ד, ביה"ד כבר אמר את דעתו בזה וכן בשני פסקי דין של בית הדין הגדול. פס"ד מספר 1-21-7041, ומספר 1-64-8455 שבהם נכתבו הבעיות ההלכתיות והתקלות העלולות להיגרם בגלל תביעות כאלו. ההנחיה הברורה זו היא ההלכה הברורה ואין אחרת בלעדה כי לא יסודר גט במצב שכזה עד אשר תביעת הנזיקין תימחק. מתן גט הינו בסמכותו הבלעדית של בית הדין. כל מי שנותן ידו למהלך שכזה הרי במעשיו הוא מעגן אשה זו. בית הדין יעשה כל אשר בידו שלא לפגוע ב"כרם ישראל" על ידי מתן גט מעושה שהוא בטל, שתוצאותיו יגרמו למזרות והרס התא המשפחתי וממילא פגיעה ב"כרם ישראל". זו דעתו של בית הדין וזו דעתה של תורתנו הקדושה. בית הדין לא פונה לשום גורם בענין זה, חזקה שכל מי שמתעסק בזה מודע לתוצאותיו. ו-ה' יגדור פרוצות ישראל.

תיק מספר 272088/6

ניתן ביום י"ח שבט התשע"א

(23/01/2011)

הופיעו: עו"ד חנה פיש ועו"ד פזית שני

(לאשה) עו"ד יעקב פרטוש (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדור רכוש.

פסק הדין דן גם בנושא מאבקי סמכות.

את פסה ד המלא ניתן למצוא כאן:
www.daat.ac.il/daat/psk/psk.asp?id=521

6. לא ניתן לסדר גט כל עוד עומדת בעינה תביעת נזיקין המכריחה את הבעל לתת גט.

בית הדין הרבני האזורי פתח תקווה:

הרב משה אוהננה - אב"ד
הרב דוד מלכא - דיין
הרב יגאל לרר - דיין

העובדות:

הצדדים התגרשו ביום 18.5.2006. האשה הגישה תביעה לאיזון משאבים לבית המשפט לענייני משפחה, תוך שהיא טוענת שבהליך אישור הסכם הגירושין בבית הדין הרבני נפלו פגמים מהותיים. הבעל, שנישא בינתיים מחדש, הגיש לבית הדין הרבני בקשה כי תעוכב האפשרות של האשה להינשא מחדש ובית הדין קבע כי האשה מעוכבת מלהינשא מחדש. הצדדים הגיעו להסכם בבית המשפט לענייני משפחה, לאחריו הגיש הבעל בקשה לבית הדין הרבני לפיה הוא חוזר בו מבקשתו לעכב את נישואי האשה. לאחר מספר גלגולים בין ערכאות בית הדין, קבע בית הדין הגדול כי יש לבצע סידור גט נוסף בין הצדדים. נקבע מועד לסידור גט. הבעל דרש פיצוי כספי בגין התביעה לאיזון משאבים שהגישה האשה כתנאי לביצוע סידור הגט הנוסף. האשה הגישה תביעת נזיקין לבית המשפט לענייני משפחה.

נפסק:

ביום י"ב סיון תשס"ט 4.6.09 נתנה החלטה ע"י ביה"ד הגדול שצריך לסדר גט נוסף בין הצדדים. ביום ד' סיון תש"ע 17.5.10 נתנה החלטת ביה"ד הגדול בענין תביעתו של הבעל לחיוב הוצאות, ובה פנו לביה"ד להביא את הצדדים לפשרה ולסדר גט בין הצדדים. יש לציין שביה"ד הגדול לא קיבל את תביעת האשה לחייב את הבעל בגט. ביה"ד הזמין את הצדדים, ובדיון שהתקיים היום הבעל אמר שהאשה הגישה לבית המשפט תביעת נזיקין כנגדו. הבעל מוכן לתת גט מידי אולם מבקש שהאשה תבטל את התביעה שהגישה נגדו לבית המשפט. ביה"ד הבהיר לאשה ובי"כ שלא ניתן לעשות גט כל עוד עומדת בעינה תביעה המכריחה את הבעל לתת גט. לאור האמור מחליט ביה"ד, שאפילו אם הבעל יסכים לתת גט, ביה"ד מנוע מלסדר גט שיש בו חשש של כפיה. אולם אם האשה תבטל את תביעתה בבית המשפט ניתן יהיה לסדר הגט.

לענין זה ראה מה שכתב ביה"ד דנן

בנושא זה בתיק א. נגד א. בהחלטה מיום 20.6.2007 המצ"ב, ובהחלטת ביה"ד הגדול מיום 11.3.2008 באותו נידון.

תיק מספר 206113/1,
ניתן ביום כ"ז בטבת התשע"א (3.1.2011).
עו"ד עדי שניט (משרד עוה"ד שניט בשיתוף מרכז רקמן) (לאשה).
עו"ד מאיר הגר ועו"ד יוסי אשכנזי (לאיש).

פסק הדין דן גם בנושאים: תנאים למתן הגט, ביטול גיטין ומאבקי סמכות.

7. לא ניתן לבצע גט גם בהסכמת שני הצדדים כל עוד תלויה ועומדת תביעת נזיקין.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב נחום פרובר - אב"ד
הרב שלום ביבי - דיין
הרב בנימין אטיאס - דיין

העובדות:

הצדדים נישאו בשנת 1997 ולהם בן קטין יליד שנת 1998. הצדדים גרים בנפרד החל מ-4 חודשים לאחר נישואיהם. במהלך כל השנים הבעל אינו בקשר עם הבן. האשה הגישה נגד הבעל תביעת נזיקין בבית המשפט לענייני משפחה לנוכח עגינותה.

נפסק:

דיון ראשון:
לפני ביה"ד עומדת תביעת האב להסדרי ראייה בינו לבין בנו. [האב לא בקשר עם בנו מזה כ-12 שנים]. ... בדיון שהתקיים היום לפני ביה"ד בנוכחות הצדדים ובאי כחם הודיע הבעל לביה"ד כי מסכים הוא לפנות לועדת מסוכנות למרות שלטענתו אין כל חשש למסוכנותו.

כמו"כ ביה"ד הבהיר לאשה כי כל עוד לא תמחק תביעת הנזיקין בביהמ"ש וכן כי כל עוד לא יעבור הסמכות בנושא מזונות הבן מביהמ"ש לביה"ד, ביה"ד מנוע מלחייב את הבעל בגט וכפי שביה"ד כתב בפסק דין מנומק מיום א ניסן תשס"ה (10.4.05). האשה הודיעה לביה"ד שברצונה להתיעץ עם רב ותעביר את תשובתה לביה"ד.

לאור הנ"ל מחליט ביה"ד כדלהלן:
פונים בזה לפקידת הסעד ... שתפנה את הצדדים בדחיפות לועדת מסוכנות כמופיע בתסקיר וזאת כדי להביא להסדרי ראייה בין האב לבנו.
ביה"ד ממתין לתשובת האשה.

דיון שני:

...ביה"ד ממתין לתגובת באי כח האישה.

באם לא תתקבל תגובה מבאי כח האשה תוך 15 יום ביה"ד יקבע מועד תביעת האב ליצירת קשר בינו לבין בנו. ביה"ד מבהיר לצדדים ובאי כחם נקודה נוספת שהועלתה בדיון: אין אפשרות לביצוע הגט ללא פקוק מבחינה הלכתית [גם בהסכמת שני הצדדים] כל עוד ותביעת הנזיקין שנפסקה לטובת האשה ע"י ביהמ"ש לע"מ תלויה ועומדת.

בנושא זה ניתן בתאריך ד' אדר ב' תשס"ח (11.3.2008) פסק דין ע"י ביה"ד הגדול [תיק מס' 7041-21-1], וביה"ד הגדול נימק בהרחבה ובאריכות את הנושא, ופסק [במקרה שעליו הוגש הערעור] שאין לסדר גט כל עוד תביעת הנזיקין שהוגשה לביהמ"ש תלויה ועומדת. כמו"כ ביה"ד הגדול במסקנה פסק הדין הוציא הנחייה לבתי הדין וכתב: "בתי הדין האזוריים ינ"קטו את האמצעים הדרושים כדי לוודא שגט ניתן מתוך רצון טוב, ללא חשש על כשרות הגט עקב הגשת תביעת נזיקין".

דיון ראשון: תיק מספר 011779501-23-4,
ניתן ביום י"ב אייר תשס"ט (6.5.2009).
דיון שני: תיק מספר 318471/4, ניתן ביום ד' באייר התש"ע (18.4.2010).
הופיעו: טו"ר רבקה לובין (מרכז צדק) (לאשה)
עו"ד אברהם וייס (לאיש)

פסק הדין דן גם בנושאים תנאים למתן הגט, ילדים ומאבקי סמכות.

עילות אירוסין

8. חיוב הבעל בגט בעילות הרטבת המיטה, מאיסות ודרישות שונות ביחסי אישות.

בית הדין הרבני האזורי באר שבע:

הרב אליהו אברגיל - אב"ד
הרב אליהו הישריק - דיין
הרב יגאל לרר - דיין

העובדות:

הזוג נשוי 9 שנים, ויש להם 4 ילדים. הם פרודים מעל לשנתיים, ובאותה עת

פתחה האשה בתביעת הגירושין. טענות האשה בתביעתה לגט הן כי הבעל מרטיב במיטה, דורש יחסי אישות חריגים ומאונן בפני האשה. ביה"ד פסק בעניין רכוש הצדדים, אשר נמכר וחולק, וכן בעניין מזונות הילדים והכתובה. הבעל העלה תנאים בעבר למתן הגט, וכעת מתנה את מתן הגט בתנאים בעניין משמורת, הסדרי ראייה וכן ויתור על מזונות הילדים.

✂ נפסק:

הרב אברג'יל: בשולחן ערוך (אבה"ע קנד, סע' א') נפסק: "אלו שכופין להוציא וליתן כתובה. מי שנוולד לו ריח הפה או ריח החוטם או מקבץ צואת כלבים או בורסקי [-] מעבד עורות, שהיא עבודה מאד מסריחה" והרמ"א (שם) פוסק שאם ידעה זאת לפני שנישאו - אין כופין אותו להוציא, שכן אומרים "סברה וקיבלה". אך לדעת פוסקים אחרים (באר היטב ס"ק ב), יכולה היא לאמר: "סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, ועכשיו איני יכולה לקבל" ולכן יכפוהו גם אם היא ידעה על כך קודם לכן.

במקרה זה, היא לא ידעה על כך קודם לנישואין, וכאשר נודע לה ניסתה בתקווה שיפסק, ואינה יכולה לסבול - וזה גרוע מריח הפה וריח החוטם - וכולם יודו שכופין.

לדעת פוסקים שונים, אם ההרטבה במיטה קורה בכל לילה - זהו מום לדעת כולם. מעבר לכך, האשה יכולה לטעון כנגדו כי: "שאינה שפחה קנויה לו להעמיס עליה בכל יום עבודת משא ועבודת כיבוס בגדיו, ואין זה ענין להצעת המיטה שהאשה מחויבת להציע לבעלה, כי אשה קרויה ולא אמה". וברור לכל אחד כי השתנה במיטה דומה ל"מקבץ צואת כלבים ובורסקי" וכאן המצב אף גרוע יותר, כי עיקר הריח עמה במיטה אחת, ובמקבץ צואת כלבים הריח הנדבק בו די בו כדי להמאיס לכל הדעות. ונפסק שלכופו לא ניתן, אולם, אין מחייבים את האשה לשבת עמו.

לכן מחליט הרב כי האשה אינה חייבת להיות עם בעלה, אין לה דין מורדת, ומגיעים לה מזונות וכתובה. אין להתיר לבעל אשה אחרת עד שיתן גט. והואיל ויש סוברים כי מצבו הוא מצב מום - הבעל חייב לתת גט, וביה"ד ישקול אף כפיה.

הרב הישיריק: הוא פותח בדיון האם השתנה במיטה היא מום או לא, ומסביר כי דעת הרשב"ץ שסובר שאין זה מום, בניגוד לזיעה וריח רע, היא שזיעה וריח רע מפריע בשעת תשימש, בעוד השתנה במיטה - אינה מפריעה והיא לא משועבדת

לשכב עמו במיטה כל הלילה, רק בשעת תשימש. רק דבר שמפריע לשיעבודים המחויבים בין בעל לאשתו - הוא מום. ונראה לרב כי במקרה זה, אין לבחון הענין של השתנה במיטה האם הוא מום או לא, שאז מדובר רק על דברים שמפריעים לשיעבודים של הבעל לאשה וכו', אלא במישור אחר לגמרי.

אין כאן מצב של "סברה וקיבלה", כי כפי שהב"ש (ס"ק ב') כותב יש פוסקים שאומרים שיכולה לאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, ואיני יכולה לקבל ובכלל במקרה זה לא ידעה כלל שהבעל לא שולט על עצמו עד כדי כך שהוא זקוק לטיטולים.

ועיקר החילוק הוא שאין מדובר כאן על טענת "מום" אלא שזה הפך לצורת חיים באופן שמחייב את האשה להיות המטפלת שלו - בעל כזה הדורש טיפול כילד והוא סיעודי, ואף אם לא ידון בשאלה האם נישואין אלו הם מקח טעות, ודאי יש כאן קל וחומר מריח הפה וריח החוטם.

אך כל הדיון הזה לא נצרך, שהרי הבעל אינו מבקש שלום בית, אלא שהוא תולה את הגט בויתור על מזונות ילדים וזכויות נוספות. "נמצא שענין הסכמתו בפועל לגט משתמש הוא כאמצעי סחיטה בלבד ולא שרוצה או מאמין בשלום ולכך בוודאי שביה"ד לא יתן ידו להיות בת ישראל כ"ערבון ומשכון" ביד הבעל".

ברור כי במקרה כזה ששניהם לא מעוניינים בשלום, וגרים בנפרד, חלה ההלכה של רבינו ירוחם בשניים המורדים זה על זה שביה"ד יחייבם בגט ויכפה את המסרב לכך.

בעניין טענת המאיסות - מעבר לטענת "מום" או צורת חיים, ברור שלפנינו מקרה פשוט של מאיסות באמתלא ברורה. במצב שתיארה האשה את הבעל והבית, הרי לבית כזה לא ניתן להכנס ולקיים חיי משפחה. במאיסות שהטענה מחמת האשה מחייב הרמב"ם וכופה בגט, ובמקרה זה שהילדים ברגליהם טוענים כך - הרי נשמט כל היסוד של חיי נישואין כאשר המצב האובייקטיבי אינו מאפשר לחיות עם בעל זה תחת קורת גג אחת, ויש לאמר שגם החולקים על הרמב"ם יודו שכופים במקרה זה, ומכל מקום ניתן לצרף טענה זו.

בעניין יחסי האישות - לא מקבל את הענה שהאשה הסכימה, כי איזה פתי יסכים למה שגורם לו יסורים ופציעה ונראה שהסכמה זו היא בגדר "כופין אותה עד שאמרה רוצה אני".

לגבי טענת האוננות, יש בכך מאיסות מעבר לכך שהוא התעללות נפשית באשה וכבר כתבו על כך שהתעללות נפשית

גרועה מהתעללות פיזית. ומצבו של הבעל שאינו מפרנס - גם זה בפני עצמו עילה לכפותו בגט.

ומכל הסיבות האלו, נראה לביה"ד כי במקרה זה שהצדדים כבר גרים בנפרד ואין כל סיכוי שיחזרו ומה עוד שהבעל יודע זאת וכל כוונתו רק ללחוץ על האשה לוותר על כספים אין כל ספק שחובה על הבעל ליתן גט פיטורין לאשתו בהקדם וללא כל קשר לשאלת מזונות הילדים או משמורתם ושאר הזכויות. "ובאם ימשיך הבעל בסרובו ישקול ביה"ד כל האמצעים לאכוף פס"ד זה של חיוב בגט מהקל אל הכבד כמבואר בדיני כפיה בשו"ע".

לכן נפסק: ברור שכל העיכובים מצד הבעל למתן גט הם כדי להמשיך לאמלל את האשה ולהחזיק בה כבת ערובה ושבויה בכל מיני טענות שהם, אחרי שהדבר ברור שאין מקום לשלום, בבחינת התעמרות. אשר על כן ביה"ד פוסק ומחייב את הבעל לתת גט.

הצדדים מוזמנים לסידור גט, באם יסרב הבעל לתן גט לאשתו יתן ביה"ד החלטה בענין בקשת האשה לכפיה לגט.

תיק מספר 027138056-21-1
ניתן ביום ז' אייר תשס"ז (25.4.07)
הופיעו: ט"ר מוריה דיין (יד לאשה)
(לאשה) ע"ד ויצמן (לאיש)

פסק הדין דן גם בנושא תנאים למתן הגט.

9. חיוב הבעל לתת גט ללא דיחוי, ללא הטלת סנקציות כיוון שעל האשה להסכים לתנאיו.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב שמעון מלכה - אב"ד
הרב אליהו הישיריק - דיין
הרב יצחק זר - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה משה עמאר - נשיא, יו"ר
הרב עזרא בר שלום - דיין
הרב ציון בוארון - דיין

העובדות:

הצדדים פרודים שנה וחצי. האשה מבקשת להתגרש, וגם לבעל טענות קשות כנגד האשה. נראה לביה"ד כי הבעל חפץ בגירושין, אלא שמעכב את מתן הגט בשל רצונו לקבוע מזונות נמוכים לבנם. מזונות הילד נקבעו בבית המשפט, והאשה טענה כי אין לה כל אפשרות לפרנס את הילד במזונות נמוכים.

בסעיף 2 לחוק בתי דין רבניים – קיום פסקי דין של גירושין. בהתאם לכך אנו מורים כדלקמן:

האסיר לא יקבל חופשה.
האסיר לא יוכל לקבל ולשלוח מכתבים, למעט כתבי בית דין.
האסיר לא יהיה רשאי לקבל מבקרים, פרט לעורך דינו או לאיש דת.
האסיר לא יהיה רשאי להחזיק חפצים אישיים בבית הסוהר, למעט חפצים הדרושים לשמירה על בריאותו או מסמכים הקשורים למשפטו.
האסיר לא יהיה רשאי לעבוד בעבודה שמשולם עליה שכר.

האסיר לא יהיה רשאי לקנות מצרכים בבית הסוהר, למעט מצרכים הדרושים לבריאותו לפי הוראת רופא.

באם הבעל לא יתן גט למרות הגבלות נוספות אלו, אזי אנו מורים בזה על בידוד הבעל בבית כלא לשבעה ימים החל מיום י"ב ניסן תשס"ח (17.4.08). אנו פונים לשלטונות בית הכלא, להעביר את האסיר למתקן כליאה שבו התנאים קשים יחסית.

כמו כן, אנו פונים לשלטונות בית הכלא, שלא לאפשר לאסיר לעבור לאגף הדתי, מאחר ואינו יכול להחשב שומר מצוות, כאשר הוא מסרב לקיים מצוות בית הדין. אנו חוזרים ופונים לבעל לשקול את הדברים ולהתעלות על עצמו, בכדי שאפשר יהיה לסיים את הפרשה לטובתו, ולטובת ילדותיו. לאור חומרת העגינות של האשה, על המזכירות להזמין את המשיב לכל יום שלישי בשבוע בשעה 10:30 כדי שנוכל לבחון את העניין ולשמוע מה בפיו של המשיב.

תיק מספר 1-21-025324531
ניתן ביום כ"ז אדר א' תשס"ח (4.3.2008).
עו"ד דני שרמן ועו"ד מלאכי (לאשה)
האיש לא מיוצג

פסק הדין דן גם בנושא תנאים למתן הגט.

11. לשון 'המלצה' בפסק דין לגירושין אינה יכולה להביא להטלת סנקציות.

הרב **אברהם שרמן** – דיין, יו"ר
הרב **ציון אלגרבלי** – דיין
הרב **מסעוד אלחדד** – דיין

נפסק:

בפנינו ערעורה של האשה וב"כ על פס"ד שניתן בביה"ד האזורי ביום כ"ו בסיון תשס"ח (29.6.08) לפיו: "לביה"ד האזורי לא נראה שיש מקום להגשת הבקשה להטלת סנקציות על הבעל, ולדעת

בית הדין הרבני הגדול:

10. הארכת מאסר והחמרת תנאי כליאה לסרבן גט.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב **שלמה משה עמאר** – נשיא, יו"ר
הרב **שלמה דיכובסקי** – דיין
הרב **עזרא בר שלום** – דיין

נפסק:

בתאריך כ"ז תשרי תשס"ח (9.10.07), הטלנו על הבעל .. מ.ז. .. מאסר של שנה אחת, בהתאם לאמור בחוק בתי דין רבניים קיום פסקי דין של גירושין סעיף 3. קבענו דיון יזום, בכדי לבחון את נכונותו של הבעל לתת גט, בגין המאסר. בדיון שהתקיים היום, הודיע הבעל, שלא יתן גט, אלא אם כן יקבל את שתי הבנות לעשר שבתות של ביקורים – כאשר הוא מחוץ לבית הסוהר ורק אז, באם הביקורים יעלו יפה, יתן גט. הוא הוסיף והודיע, שאם הדבר לא יבוצע מיידית, אזי ידרוש חמש עשרה שבתות של ביקורים כנ"ל. עשינו מאמץ לדבר על לבו ולהסביר לו שלא נוכל לשחררו ללא סידור גט, לאור ההסטוריה הקשה של העלמות והתחמקות ממתן הגט בעבר, אולם כל דברינו היו לשווא. הבעל עומד בסירובו, ואינו מוכן לתת גט, והודיע שישבע שוב שלא לתת את הגט. מדובר בסרבן גט אידיאולוגי, שמנופף באיסור שבועה, ודורש בתנאי קודם למעשה שחרור מבית הסוהר וקיום מפגשים כשהוא בחוץ – כאשר אשתו העגונה נמצאת בפנים במאסר בכבלי הנישואין. לא נוכל להסכים לכך בשום אופן. אין מנוס מהחרפת ההגבלות שהטלנו עליו. קיבלנו את בקשת בא כח האשה למתן צווי הגבלה נוספים, ולהארכת תקופת המאסר בפקודת המאסר המקורית כי הבעל יאסר החל מתאריך 9.10.07 למשך שנה, המשמעות היא שתקופת המאסר תסתיים ב- 9.10.08.

אנו מורים בזה על הארכת תקופת המאסר, בארבע שנים נוספות, הבעל ישב במאסר עד לתאריך 9.10.2012. בידו להשתחרר בכל יום ובכל עת, כאשר יתן גט לאשתו, ללא כל תנאי. בנוסף, אנו מחליטים להכביד את תנאי מאסרו, בהתאם למפורט

באזורי:

לאחר שמיעת האשה וב"כ והבעל כפי האמור בפרוטוקול. ביה"ד מחליט ופוסק: תביעת האשה לחייב את הבעל לגרשה, נדחית מחוסר עילה הילכתית ובפרט לאור הכחשותיו של הבעל.

אין מקום לבקשתו של הבעל שהאשה תחזור לחיי ש"ב מאחר הפירוד הממושך בין הצדדים למעלה משנה ושלושה חודשים ולא עשה די בכדי שהאשה תחזור לחיי ש"ב.

יש לציין, שאין רכוש משותף בין הצדדים, פרט לחובות כבדים ע"ש הבעל בלבד שלפי ההלכה הוא בלבד חייב לפורעם. התיק סגור.

בגדול:

בפנינו ערעור על פס"ד של ביה"ד האזורי שבו פסק:

כי אין לחייב את הבעל בגירושין.
אין לחייב את האשה בשלום בית כפי בקשת הבעל.

ניתן ביום כ"ה בניסן תשס"ח. הערעור של האשה המבקשת לחייבו בגט. התקיים דיון ביום ג בסיון תשס"ט 26.5.09. בדיון הוברר כי האשה נחושה בדעתה להתגרש. הצדדים פרודים מיום 1.1.07. הבעל העלה האשמות חמורות כלפי האשה, אך טען שהוא לא מאמין בהם. ברור לפני הבעל לגירושין, אך מעכבם עקב בקשתו לקבוע מזונות נמוכים עבור הבן. בקשנו מהאשה-האם, שתבוא בשלב זה לקראתו לזמן מה בתקוה שבהמשך יוכל לעמוד בתשלום המזונות.

השיבה: כי אין לה כל אפשרות לפרנס את הבן במזונות נמוכים. לאחר העיון: ברור הוא שאין כל מקום לקשר בין מזונות הילד לנתינת הגט. וע"כ אנו פוסקים: הבעל חייב לגרש את אשתו ללא דיחוי. עם זאת, אין כל מקום לקבוע סנקציות על חיוב זה, הואיל והיה מקום לסיים את הפרשה בפשרה הוגנת.

תיק מספר 1-21-016857518
ניתן ביום כ"ה ניסן תשס"ח (30.4.2008)
(באזורי); א' תמוז תשס"ט (23.6.2009)
(בגדול)
טו"ר דינה רייטישק (יד לאשה) (לאשה)
האיש לא מיוצג

פסק דין זה מתאים גם למדור צווי הגבלה.

פסק הדין דן גם בנושא תנאים למתן הגט.

למדור זה ראו גם פסק דין 4.3.1

ביה"ד אין מקום לדון בבקשה זו להטלת הסנקציות. לטענת ב"כ האשה היום הגם שביה"ד בעבר הן האזורי והן בגדול לא מצאו מקום לחיובו של הבעל בגט, אלא המליצו בפני הצדדים וב"כ לשבת יחד בנסיון רציני ע"מ להגיע להסכם גירושין, כשכל צד מאשים את הצד השני בהכשלת ההסכם.

לטענת ב"כ האשה טעה ביה"ד האזורי בפסיקתו ביום כ"ו בסיון תשס"ט (29.6.08) שהרי ע"פ סעיף 1 א' לחוק בתי הדין הרבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה-1995 נאמר: כי קבע ביה"ד הרבני בפס"ד אם בהחלטה שאיש יתן גט לאשתו, והאיש לא קיים את פסק הדין, רשאי ביה"ד במטרה להביא לקיום פס"ד ליתן נגדו בהתאם להוראות סעיף 4, צו הגבלה כמשמעותו בסעיף 2.

ב"לענין סעיף זה, אין נפקא מינא אם ננקטה בפס"ד לשון של כפייה, חובה, מצוה, הצעה או לשון אחרת". מכאן טוענת ב"כ האשה כי ביה"ד האזורי טעה בכך שלא קיים דיון לגופו של ענין על בקשתה להטלת סנקציות על הבעל שמסרב לגרש את אשתו. וזאת, אחרי שביה"ד המליץ בפניהם לסיים בהסכם גירושין. אשר ע"כ יש לבטל פסיקתו של האזורי ולהחזיר התיק לדיון בהטלת סנקציות ע"פ דין ומתן החלטה כזה. לטענת ב"כ הבעל היות ופס"ד הוא בלשון המלצה על שני הצדדים אין מקום לדיון בהטלת סנקציות כשהבעל מוכן לשבת להגיע להסכמה על גירושין בתנאים הגונים כמו שהצהיר כל הזמן.

לאחר העיון בחומר שבתיק ובכתב הערעור ותשובת ב"כ הבעל בפני ביה"ד, ביה"ד מחליט לדחות הערעור, וזאת הגם שבלשון התקנה נאמר גם אם ביה"ד "המליץ" על גירושין יכול ביה"ד לדון במטרה להביא לקיום הפס"ד וליתן נגדו צווי הגבלה מ"מ לא נאמר בתקנה כי ביה"ד חייב לדון אלא לשון רשאי פירושו שהדבר נתון לביה"ד אם יראה מקום שיש לדון בהטלת סנקציות אז רשאי.

אך במקרה דנן ביה"ד נתן כבר פסקי דין בעבר כולל ב"ד הגדול ביום ה' בטבת תשס"ז (26.12.06) שבו קבע: לאחר שביה"ד עיין בכל החומר נראה לביה"ד שלאור הפירוד של הצדדים מזה כשש שנים היה מקום לדון בחיובו של הבעל בגט, אולם במקרה דנן מצהיר הבעל שמוכן להתגרש אלא שמבקש להגיע לידי הסדר ממוני שיעגן את כל הזכויות והחייבים בעבר ובעתיד.

טענה זו של הבעל הינה טענה רבת משקל ואשר לה השלכות על כשרות הגט וע"כ אין מקום שביה"ד יחייב את הבעל בגט רק ע"ס הפירוד ובפרט כאשר מצהיר שמוכן להתגרש וכו'. מה עוד שלא הוכח טענות הלכתיות לחיובו בכך ע"כ. מכאן בנידון ביה"ד שדן בענין ומלווה את התיק זמן רב יודע היטב שגם אם יחליט על דיון

להטלת סנקציות הדיון יהיה עקר ומראש יודע שא"א להטיל על הבעל סנקציות כדין וא"כ מדוע יחליט לקיין דיון ולגרום אף לצדדים הוצאות מיותרות בעצם קיום הדיון ובזבזו זמן של הדיינים וע"כ הדבר נתון לשיקול דעת ביה"ד להחליט אם יש מקום לדון בהטלת סנקציות או אין מקום כלשון החוק "רשאי ביה"ד לדון" כנ"ל.

בשולי הדברים, נכון שבלשון החוק נאמר גם לשון "המלצה" אך מילה זו הוכנה סה בכוונה למקרים שבהם אין חיוב ולא מצוה לגרש כגון בדין "מאיים עליו" בטע" נה הנראית לביה"ד לפחות וביה"ד המליץ לבעל לגרש ואם יסרב רשאי ויכול ביה"ד לדון בהטלת סנקציות נגדו כדין אך זה לא המקרה שעומד בפנינו וכמו שביה"ד האזורי יודע ומכיר היטב ע"כ הערעור של ב"כ האשה נדחה.

וע"כ טוב תעשה האשה וב"כ וכן הבעל וב"כ לשבת ולהגיע להסכם הוגן ולהתגרש בהסכמת שני הצדדים שרוצים בגט. אחרי כתיבת והדפסת פסה"ד הוגשה בקשה למחיקה הערעור, ולהחזיר התיק לביה"ד האזורי, וא"כ לאור הנ"ל ביה"ד נענה גם לבקשה להחזיר התיק לביה"ד האזורי כמבוקש.

מסעוד אלחדד

לאור בקשת ב"כ האשה לסגירת תיק ערעורה ובקשתה להעברת התיק לביה"ד האזורי, מזכירות ביה"ד תעביר התיק לטיפולו של ביה"ד האזורי והתיק יסגר.

אברהם שרמן

מצטרף למסקנת עמיתי להעברת התיק לטיפולו של ביה"ד האזורי והתיק יסגר.

ציון אלגורבלי

לאור האמור לעיל מוחלט כנ"ל.

תיק מספר 034524637-68-1-1, ניתן ביום ל' סיון תשס"ט (22.6.2009). טו"ר רבקה לוביץ (מרכז צדק) (לאשה). עו"ד אלכס גרינשטיין (לאיש).

לדיינים קודמים בתיק זה ראו גליון 18 פס"ד מס' 8.

12. צווי הגבלה לבעל סרבן גט, לרבות הרחקות דתיות.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו:

הרב יצחק אלמליח - אב"ד

הרב שלמה תם - דיין

הרב יצחק מרזה - דיין

העובדות:

הבעל, המסרב ליתן גט לאשתו, צווה על ידי בית-הדין הגדול לתת את הגט, וכן נקבע כי אם לא ייתן גט בתוך זמן שיקבע, יש להחיל עליו הגבלות. בית-הדין ניסה לגשר בין הצדדים, לאחר שנוכח לדעת

שדרישות הבעל הן כספיות, אך חרף העובדה שהאשה הייתה נכונה לויתורים כספיים מצידה, עומד הבעל בסירובו.

נפסק:

בתיק זה, הבעל צווה ע"י ביה"ד הגדול לתת גט לאשתו כמו כן קבע ביה"ד הגדול, כי אם לא יתן גט בתוך זמן שיקבע ביה"ד, יש להחיל עליו הגבלות כמקובל. ביה"ד כאן השקיע בימים האחרונים מאמצים עצומים לגשר בין הצדדים, לאחר שנוכחנו לדעת שהבעל אינו מתנגד כלל לגירושין עצמם, והמעכב הוא דרישותיו הכספיות. לאחר שהאשה הלכה לקראתו במידה מרובה מאוד בענין דרישותיו הכספיות, אנו מחליטים כי במצב זה אין עוד הצדקה לעכב את מתן הגט, ויתר תביעותיו של הבעל יוכל לתבוע לאחר הגט. לפיכך אנו מחליטים, כי על הבעל לפטור את אשתו בגט ללא דיחוי, ואם יסרב יש להחיל עליו הרחקות דר"ת כנפסק בשו"ע אהע"ז ס"ס קנ"ד, ומקורו בספר הישר לר"ת סי' כד, ושם כתב "ועוד יוסיפו חומר כרצונם על כל אדם וכו'", וע"ע שו"ת יבי"א אהע"ז ח"ר סי' כה בפס"ד מהרבנים הגר"ע יוסף שליט"א, הגרא"י וולדנברג זצ"ל והגר"י קולין זצ"ל.

לאור זאת, אם הבעל לא יפטור את אשתו בגט עד יום טז אדר א תשע"א, יחולו עליו בשלב זה ההרחקות דלהלן: צווי הגבלה המפורטים בחוק בתי הדין הרבניים תשנ"ה 1995 סעיף 2:

לצאת מן הארץ.

לקבל דרכון ישראלי או תעודת מעבר לפי חוק הדרכונים תשי"ב-1952, להחזיק בהם או להאריך את תוקפם, ובלבד שיהיו תקפים לצורך שיבה לישראל.

לקבל, להחזיק, או לחדש רשיון נהיגה.

לעסוק במקצוע שהעיסוק בו מוסדר על פי דין או להפעיל עסק הטעון רישוי או היתר על פי דין.

לפתוח או להחזיק חשבון בנק או למשוך שיקים מחשבון בנק בדרך של קביעה כי הוא לקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי תשמ"א-1981, למשך 5 שנים מיום מתן הצו.

כמו כן יחולו עליו הרחקות דלהלן:

אין לצרפו למנין עשרה לכל דבר.

אין להניחו לעבור לפני התיבה.

אין להעלותו לקריאה בתורה.

אין לבוא עמו בקשרי מסחר כלשהם.

לאחר 30 יום, אם הבעל לא יתן גט, ביה"ד ישקול הטלת הגבלות נוספות. ניתן לפרסם פס"ד זה ברבים החל מיום יז אדר א תשע"א.

תיק מספר 370946/15, ניתן ביום י"א באדר א' התשע"א (15.2.2011).

פסק הדין דן גם בנושא תנאים למתן הגט.

כמודר זה ראו גם פסק דין 9

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

THE RUTH AND EMANUEL RACKMAN CENTER FOR THE ADVANCEMENT OF THE STATUS OF WOMEN

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן בפקולטה למשפטים שבאוניברסיטת בר-אילן הוקם מתוך רצון להשפיע על מעמד האשה בחברה הישראלית באמצעות קידום ידע ומחקר ודרך פעילות מעשית וישומית.

פעולות המרכז:

המרכז עורך ומפרסם מחקרים וניירות עמדה בנושאים הנוגעים לנשים בישראל ומעמדן, מפרסם פסקי דין רבניים, ועוסק במעקב חקיקה שוטף ובייזום וקידום חקיקה בענייני נשים. המרכז גם מממן תוכניות לימודים שונות באוניברסיטה הקשורות לנושאי נשים ולקידומן.

כמו כן אוסף המרכז ומעבד מידע ונתונים מכל תחומי החיים של נשים בישראל, עורך כנסים בתחום דיני המשפחה וביניהם הכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל, ומקיים פרוייקט העצמה לנשים בעלות עסקים קטנים פעילים. המרכז תומך ושותף פעיל במאבק למען העגונות ומסורבות הגט בין היתר באמצעות פעילות ב"עיקר" – הקואליציה הבינלאומית לזכויות העגונה ומסורבת הגט.

במסגרת מעורבותו בחברה הישראלית ותרומתו לה מממן המרכז את ייצוג המשפטי של נשים בבית הדין הרבני ובבית המשפט לענייני משפחה. הסיוע המשפטי מתבצע במסגרת קורס קליני לסיוע משפטי בפקולטה למשפטים, הכולל לימוד תיאורטי ועבודה מעשית בליווי התיקים המשפטיים.

כתובת המרכז: המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן רמת-גן 52900
טל: 03-5318895 פקס: 03-7360499
E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il
www.lawf.biu.ac.il/rackmancenter

יד לאישה

ארגון יד לאישה הוקם במטרה לסייע בפתרון בעיית העגונות ומסורבות הגט בישראל. הארגון פועל בדרכים משפטיות ועוזר לנשים המבקשות להתגרש מבעליהן בבית הדין הרבני. בארגון עובדות טוענות בית דין מוסמכות ע"י משרד הדתות להופיע בבית הדין הרבני, אשר תפקידן לייעץ לאשה וליידע אותה על זכויותיה, לייצגה בבית הדין הרבני, לתמוך בה וללוותה במערכת הבירוקרטית עד למתן הגט. הארגון מעסיק גם עורכות דין המגישות תביעות תקדימיות בתחום מסורבות הגט והעגונות, כולל תביעות נזיקין נגד הבעל הסרבן והמסייעים לו.

בנוסף ניתן ייעוץ משפטי חינם בתחום דיני המשפחה לכל פונה נזקקת. הסיוע המשפטי בבית הדין ובבית המשפט ניתן בתשלום סימלי. בנוסף לפעולותיו בבתי הדין ובבתי המשפט, הארגון מעורב במספר פרוייקטים מחקריים, חקיקתיים וחברתיים, שמטרתם להביא לפתרון כולל לבעיות העגונות ומסורבות הגט.

ממוסדות אור תורה 1000
The Monica Dennis Goldberg
Legal Aid Center and Hotline

סניף תל-אביב: רח' שילה 7 תל-אביב 64688

טל. 03-6951899/902

פקס. 03-6956022

אתר אינטרנט: www.yadlaisha.org.il

כתובת אי-מייל: yadlaisha@yadlaisha.org.il

מס' חינוך בכל הארץ: טל. 1-800-200-380

סניף ירושלים: רח' פייר קניג 33, תלפיות, ירושלים

טל. 02-6710876/743

פקס. 02-6728901

גליון מס

הדין והדין 27
פסקי דין רבניים בנושאי משפחה